

Asia: VN/13118/2024

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Hämeenlinnan kaupunki kiittää lausuntopyynnöstä.

Tilapäistä suojelua saavien henkilöiden, erityisesti ukrainalaisten, toimeentulotukiriippuvuus on rakenteellinen epäkohta, joka tulisi ratkaista rakenteellisilla toimilla. On tärkeää huomioida, että ukrainalaisilla aikuisilla ei ole oikeutta työmarkkinatukeen samalla tavalla, kuin muilla kansainvälistä suojelua saaneilla, mikä tekee heidän riippuvuussuhteen toimeentulotuesta mahdottomaksi korjata hallituksen esityksessä esitetyillä keinoilla.

Esityksen mukaan kunnat joutuisivat kustantamaan 50 prosenttia tilapäistä suojelua saavien ukrainalaisten toimeentulotukimenoista heidän oleskeltuaan Suomessa yli vuoden ajan. Tämä rahoitusvastuu on kohtuuton ja aiheuttaisi merkittäviä taloudellisia rasitteita kuntataloudelle. Hämeenlinnan kaupunki katsoo, että tällainen järjestely on kestävä, erityisesti kun huomioidaan jo valmiiksi haasteelliset olosuhteet kuntataloudessa.

Viitaten lakiin toimeentulotuesta, "Kunnan rahoitusosuus perustoimeentulotuen kustannuksista on 50 prosenttia. Kansaneläkelaitoksen on kohdennettava perustoimeentulotukea maksaessaan kustannukset siihen kuntaan, jonka alueella hakija tai perhe vakinaisesti oleskelee" (27 f §, 9.12.2022/1023),

Hallituksen esitys ei suoraan käsittele perustoimeentulotukea, mutta kohdistuu erityisesti tilapäistä suojelua saavien ukrainalaisten toimeentulotukikustannusten jakautumiseen kuntien ja hyvinvointialueiden kesken. Hallituksen esitys näyttäisi siis koskevan erityisesti tilapäisen suojelun piirissä olevien toimeentulotukea, vaikka ei varsinaisesti muuta perustoimeentulotuen järjestelyjä laajemmin.

Hämeenlinnan kaupunki ei puolla hallituksen esitystä, koska siinä ei ole riittävästi arvioitu esityksen sukupuoli- ja lapsivaikutuksia, mikä on merkittävä puute. Ukrainasta saapuneista pakolaisista suurin osa on naisia ja lapsia, ja heidän erityistarpeensa sekä haavoittuva asema on otettava paremmin huomioon.

Esityksen mukainen malli ei huomioi riittävästi sitä, että rakenteelliset ongelmat tulisi ratkaista ensisijaisesti rakenteellisin keinoin, ei siirtämällä taloudellista vastuuta kuntien ja hyvinvointialueiden kannettavaksi.

Tauro Tanja

Hämeenlinnan kaupunki - Johtava asiantuntija, kotoutumisen edistäminen,
elinvoimapalveluiden vastuualue